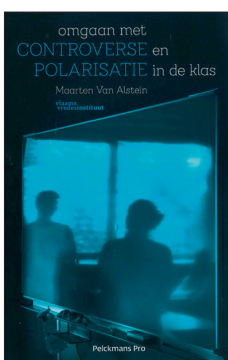

Shutterstock

OMGAAN MET CONTROVERSE EN POLARISATIE IN DE KLAS

■ M. VAN ALSTEIN

Vlaams Vredesinstituut, Pelckmans Pro, 2018, 179 p.

Ons samenleven staat onder spanning. Discussies over politiek en samenleving raken snel verhit, tegenstellingen worden scherper gesteld. Dat laat zich ook voelen in de klas en op school. Hoe moet je reageren op heftige of haatdragende uitspraken? Hoe geef je les over gevoelige thema's in het leerplan? Hoe ontijd je polarisatie? Hoe voer je gesprekken over controversiële onderwerpen zonder dat de klas opvliegt? Dit boek zoekt antwoorden op deze vragen. Pedagogisch begeleiders, leraren, directies, lerarenopleiders en educatief medewerkers vinden in het boek richtingwijzers en tips over het aangaan van moeilijke gesprekken en het bewerkstelligen van een open en democratisch gespreksklimaat.

Deel 1 behandelt het samenleven met tegenstellingen en ziet de klas als spiegel van onze samenleving. Deel 2 geeft toelichting bij theoretische richtingaanwijzers. Deel 3 brengt concrete didactische richtingwijzers, vragen en gesprekstechnieken en werkvormen. Hierbij wordt ingezoomd op: de klas op stellen (omgaan met hevige

uitspraken), heikele thema's in het leerplan (bv. holocaust-educatie), didactisch aan de slag gaan rond controversiële thema's.

Scholen, en dus ook CLB's, krijgen regelmatig te maken met controverse en polarisatie in de klas. Deze thema's worden best behandeld in relatieve rust, voor het woelig wordt. Waardevol is dat leerlingen met elkaar leren praten, argumenten geven en elkaars visies onderzoeken, leren luisteren en het belang van meerstemmigheid erkennen. Hierdoor stimuleer je een open klasklimaat en leren leerlingen constructief omgaan met verschillen en tegenstellingen. Actief werken rond controversiële thema's kan ook preventief werken: we kunnen hopen dat maatschappelijke breuklijnen en polarisatie zich minder acuut zullen doorzetten in de klas en school.

Dit boek geeft een theoretisch én praktisch denkkader rond een zeer actueel gegeven in het onderwijs. Een aanrader voor wie controversiële thema's doordacht en onderbouwd wil aanpakken.

Kathleen Thienpond (werkzaam in Vrij CLB Meetjesland)

ZORG-ESPERANTO: DE KRACHT VAN EENVOUD.

■ B. DELTOUR

Oud-Turnhout: Gompel & Svacina, 2018, 170 p.

Álles wat ik 'meligheid' vind, zit in dit boek. Citaten van Paulo Coelho, zelfverzonnen gedichtjes bij tekeningen van Picasso, parabels met zenmonniken, theoretische kaders die je als een bloemetje kan weergeven, gefilosofeer over de term 'liefde'. En dan die titel! ESPERANTO! Gedver, dan zitten we toch hélemaal in de macramé plantenhangen, het oranje-paarse balenhangpapier, de stank van het 'hoe gezellig toch' fonduestel en Kumbaya bij het kampvuur!

Nu dat van mijn lever is, kan ik u in de rest van deze recensie vertellen hoe goed dit boek eigenlijk wel is. Deltour wil zorgverleners en cliënten korter bij elkaar brengen en hen helpen om voor dezelfde goede doelen te gaan. Néén, geen fiscaal aftrekbaar goed doel. Een goed doel is er eentje dat iedereen SMART vindt. En die A van smart, 'aanvaardbaar', da's héél belangrijk. Door doelen te kiezen die de waarden van zorgvragers respecteren (ik wil inspraak, ik wil privacy, ik wil meedoen ...) vermijden we dat zorgvragers als kneusjes worden behandeld door zorgverleners die – met alle goeie bedoelingen – zelf wel zullen bepalen welke ondersteuning, behandeling, verblijfplaats of zelfs hobby nou de allerbeste is voor

de zorgvrager. Of je een leerling van 6 bent, of een 86-jarige met diabetes, voor Deltour tel je altijd volwaardig mee.

Je moet trouwens geen elfendertig academische titels achter je naam hebben om goede zorgdoelen te formuleren. Willen luisteren, daar begint het bij. En als je praat, dan peuter je alle etikettes van je zinnen. Met een 'eisende' leerling of een 'agressieve' mama is het gesprek gauw afgelopen. Een leerling die merkt dat jij gezien hebt dat hij graag aandacht krijgt van de juf, of een mama die van jou hoort 'ik merk dat u erg uw best doet om kalm te reageren op uw kind als het iets doet wat u niet leuk vindt, en dat het soms niet lukt', die wil wél met jou overleggen wat een goede uitkomst van een ondersteuningstraject zou zijn. Een uitkomst die je misschien als zorgverlener nooit had verzonnen. Want terwijl jij bij het gezin komt omwille van een gezondheidsprobleem, wil de leerling-zorgvrager liever meer sociale contacten of iets doen waardoor hij voelt dat hij gewaardeerd wordt in de maatschappij. Als CLB'er weten we: de vraag van de cliënt, dát moet de reden zijn waarom ik langskom. Oké, soms 'moet' er ook wel wat: als we ons zorgen maken om de integriteit of veiligheid van kinderen, of als we vaststellen dat het perspectief op onderwijs en werk in het gedrang komt door spijbelgedrag. Uiteraard hebben ook zorgverleners en andere diensten hun doelen. Praat erover met de zorgvrager, in een taal die voor iedereen duidelijk is.

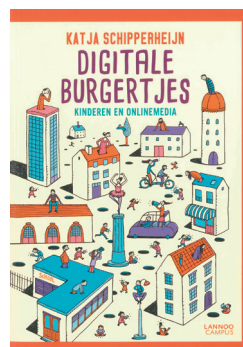
Het fijne aan dit boek is dat Deltour écht snapt hoe je een taal spreekt die iedereen kan en wil horen. Een filosofisch citaat in een boek pennen, dat kan iedereen. Haarfijn en zonder vingerwijzen uitleggen waarom 'de ouders hebben hulp nodig om hun kinderen tijdig naar school te brengen' écht geen

goed doel is (wél een middel dat je als doel probeert aan te kleden), dat is een vaardigheid waar ik bewondering voor heb.

Deltour is directeur zorg bij Familiezorg West-Vlaanderen en je merkt aan zijn (oh zo herkenbare) voorbeelden dat hij wéét hoe 'het leven zoals het is' zich afspeelt. Ook bij mensen die omwille van financiële of andere redenen een zware rugzak meedragen. En net daarom wil ik u dit boekje van harte aanbevelen. Want het gaat om de basishouding in de CLB-begeleiding. U bezit die, hand op mijn hart. Maar het gaat u deugd doen om mee te denken over onze waarden. Karel (78) die wegens beginnende Alzheimer al eens vergeet om het gasvuur dicht te draaien en zonder links-rechts-links kijken de straat opstapt verschilt niet zo gek veel van Eefje (16) die op gesprek 'moet' komen omdat ze krast. Karel en Eefje hebben recht op veiligheid en lichamelijke integriteit, maar ook op autonomie, participatie en privacy. En hoe je dat met bezorgde kinderen (Karel) of ouders (Eefje) bespreekt, kan Deltour helder uitleggen.

Niks nieuws in dit boek dus. Maar toch een fris boek. Met citaatjes die je gewoon kan overslaan als je daar net zo'n kriebels van krijgt als van die wollen lange broek waarmee je op de klasfoto uit 1974 prijkt. Want de boodschap, die is écht niet verouderd. En oh ja, Kumbaya blijkt Gullah te zijn, een Creoolse taal die in één regio tussen Georgia en Beaufort wordt gesproken! Verdikke, da's interessant. Misschien moet ik toch ook eens mijn woordenboek Esperanto afstoffen.

An Victoir (verantwoordelijke PSF Vrij CLB Netwerk, eindredacteur Caleidoscoop)

DIGITALE BURGERTJES.

■ K. SCHIPPERHEIJN

Kinderen en online media.

Lannoo Campus, 2018, 196 p.

Jonge kinderen en tieners leven meer en meer online. Ze groeien op met games, apps en filmpjes, en komen daardoor in een voor volwassenen minder bekende, virtuele leefwereld terecht.

Het boek helpt ouders, opvoeders en leerkrachten om die wereld (vnl. van kinderen van de basisschoolleeftijd) beter te begrijpen. Hoe kunnen kinderen en jongeren vandaag op een inspirerende manier van technologie gebruikmaken? Welke vaardigheden hebben zowel volwassenen als kinderen nodig om mee te draaien in de digitale samenleving? Digitale geletterdheid hebben we nodig om op een veilige en effectieve manier van de voordelen van de technologie te genieten. Digitaal burgerschap dient niet enkel te worden opgenomen in de leerplannen, maar is ook een essentieel onderdeel in de volledige ontwikkeling van een kind.

Dit boek schetst een beeld van alle voordelen die moderne technologie biedt voor de opvoeding. Boordevol concrete tips en aan de hand van een helder stappenplan zet het in op de kracht van zelfsturend online en offline leren.

Het boek bevat ook 'verhalen/tips' en 'oefeningen toegepast op digitaal burgerschap'. Op de website

<http://www.scooledu.org/> vind je gratis educatief materiaal waaronder:

- Media Sheriff: educatief pakket om op een prettige manier met leerlingen aan de slag te gaan rond digitale kennis, vaardigheden en attitudes;
- Media Sheriff dagboekje: om reflecteren te ondersteunen bij jonge leerlingen;
- Sociaal online: om te werken aan digitale inclusie.

Ook CLB-medewerkers krijgen vragen rond digitaal burgerschap, van ouders en/of vanuit scholen die zich een positie zoeken hoe hier mee om te gaan. Het boek geeft zinvolle inzichten en handvatten mee rond dit thema.

*Kathleen Thienpond
(werkzaam in Vrij CLB Meetjesland)*